

Bruselj, 20. junij 2024
(OR. en)

11398/24

SOC 492
EMPL 298
ECOFIN 741

IZID POSVETOVANJA

Pošiljatelj:	Generalni sekretariat Sveta
Prejemnik:	delegacije
Št. predh. dok.:	10550/24
Zadeva:	Sklepi Sveta o ustreznosti pokojnin

V prilogi vam pošiljamo sklepe Sveta o navedeni zadevi, ki jih je Svet EPSCO odobril na seji 20. junija 2024.

USTREZNOST POKOJNIN

SKLEPI SVETA

1. OB PRIZNAVANJU, da je pravica do ustreznega dohodka in pokojnin v starosti, razglašena v evropskem stebru socialnih pravic, eden od ključnih gradnikov socialne Evrope in odločilnega pomena za doseganje cilja zmanjšanja revščine do leta 2030;
2. OB ZAVEDANJU, da bo zaradi rasti deleža starejših v naši družbi v prihodnjih desetletjih zagotavljanje ustreznosti pokojnin sicer zahtevno, a odločilno za podpiranje blaginje prebivalstva;
3. OB OPOZARJANJU, da Evropska unija podpira nacionalna prizadevanja za zagotavljanje ustreznih dohodkov v starosti, tudi z omogočanjem izmenjave izkušenj, spremljanjem in ocenjevanjem, ter da so poročila o ustreznosti pokojnin, ki jih pripravljata Odbor za socialno zaščito in Komisija, v tem smislu eno od ključnih analitičnih orodij;
4. OB PRIZNAVANJU pomena celostnega pogleda politike in tesnega usklajevanja med analizo vzdržnosti odhodkov, povezanih s staranjem, ter ustreznostjo pokojnin in dolgotrajne oskrbe

SVET EVROPSKE UNIJE

5. POTRJUJE glavne zaključke iz Poročila o ustreznosti pokojnin za leto 2024, ki sta ga pripravila Odbor za socialno zaščito (in njegova delovna skupina za ustreznost pokojnin) in Komisija;
6. IZPOSTAVLJA glavne ugotovitve iz Poročila o ustreznosti pokojnin za leto 2024:

- a. Tveganje revščine in socialne izključenosti starejših se zaradi relativne dohodkovne revščine še naprej povečuje in je večje v visoki starosti, zlasti pri ženskah. Čeprav so med državami še vedno precejšnje razlike, več kot petini starejših Evropejcev in Evropejk grozi revščina ali socialna izključenost. Dohodek starejših ostaja v povprečju nižji od 90 % dohodka delovno sposobnega prebivalstva. Podaljševanje pričakovane življenjske dobe se upočasnjuje; v povprečju lahko Evropejec oziroma Evropejka pričakuje, da bo v pokoju preživel/a 21 let. Potreba po zdravstvenem varstvu in dolgotrajni oskrbi se s starostjo povečuje in je povezana z večjim tveganjem revščine.
- b. Večina starejših je žensk, zaradi česar so razlike med spoloma v starosti poseben družbeni izziv. Čeprav se razlika med povprečnimi pokojninami moških in žensk še naprej zmanjšuje, preostale razlike med spoloma, kar zadeva revščino v starosti, znesek pokojnine in pokojninsko zavarovanje, pričajo o vztrajnih neenakostih, ki se nakopičijo v delovnem življenju. Eden od dejavnikov, ki lahko ovirajo načrtovanje upokojitve žensk, je nižja finančna pismenost. Poleg tega ženske z boleznijo živijo dlje kot moški in pogosteje potrebujejo oskrbo, hkrati pa imajo nižje dohodke.
- c. Medtem ko sta nam pandemija COVID-19 in rast življenjskih stroškov, ki jih je povzročila ruska vojna agresija proti Ukrajini, prinesla velik izziv z vidika življenjskega standarda, so evropski pokojninski sistemi in protikrizni ukrepi pomagali ublažiti njun vpliv na ustreznost pokojnin. Hkrati se je nadaljeval splošni reformni trend krepitve mehanizmov ustreznosti. Indeksacija pokojnin je eden od ključnih vzvodov politike za zaščito upokojencev in upokojenk pred erozijo dohodkov.
- d. Nadomestitvene stopnje pokojnin naj bi se v naslednjih štirih desetletjih v večini držav članic znižale. Čeprav pokojninski sistemi in obdavčitev vplivajo na raven in (ponovno) porazdelitev pokojninskih dohodkov ter prihodnjo dinamiko ustreznosti, upokojitvena starost ostaja eden od ključnih dejavnikov, s katerimi je mogoče pojasniti sedanje in prihodnje pokojninske prejemke. Obravnavanje prekinitev poklicne poti v pokojninskih sistemih se razlikuje, od razmeroma dobre zaščite prekinitev poklicne poti zaradi varstva otrok do manj doslednega upoštevanja brezposelnosti in dolgotrajne oskrbe.

- e. Socialno-ekonomske neenakosti v pričakovani življenjski dobi so izziv za pokojninske politike, ki bodo morda morale prilagoditi možnosti upokojevanja za različne poklicne profile, da ne bi ustvarjali neenakosti. Način, kako se neenakost v zasluških iz dela prevede v neenakost v pokojninah, je v veliki meri odvisen od progresivnosti pokojninskega sistema. Čeprav pokojninski sistemi ščitijo ljudi v stiski, vrzeli ostajajo. Pokojnine za samozaposlene naj bi bile – med drugim zaradi razlik v pravilih in v povprečnih zasluških – v povprečju za tretjino nižje od pokojnin zaposlenih s polnim delovnim časom s podobno poklicno potjo;
7. IZPOSTAVLJA vlogo ustreznih dohodkov v starosti pri zagotavljanju socialne konvergence, spodbujanju vključujoče in trajnostne rasti ter krepitvi gospodarske in socialne odpornosti;
8. POZDRAVLJA ukrepe, sprejete za zaščito upokojencev in upokojenk, zlasti tistih z nizkimi dohodki, pred naraščajočimi življenjskimi stroški, in reforme, ki so jih številne države članice uvedle za izboljšanje ustreznosti pokojnin, hkrati pa UGOTAVLJA, da ostajajo izzivi pri zagotavljanju sedanje in prihodnje ustreznosti;
9. VNOVIČ POTRJUJE, da so potrebne nadaljnje reforme v podporo ustreznosti pokojnin v družbi dolgoživosti, tudi s povečanjem udeležbe na trgu dela, izboljšanjem dostopa do sistemov socialne zaščite in prispevkov vanje za vse ter krepitvijo dostopa do visokokakovostnega in cenovno dostopnega zdravstvenega varstva in dolgotrajne oskrbe; IZPOSTAVLJA pomen teh reform, tudi v okviru evropskega semestra ter mehanizma za okrevanje in odpornost;
10. POUDARJA, da sta ustreznost pokojnin in fiskalna vzdržnost pokojninskih sistemov neločljivo povezana cilja politike, ki zahtevata celovit odziv na izziv staranja prebivalstva; v zvezi s tem IZPOSTAVLJA komplementarnost analize iz poročila o ustreznosti pokojnin in poročila o staranju prebivalstva; POUDARJA, da sta daljše delovno življenje, podprto s politikami, ki spodbujajo aktivno in zdravo staranje, ter s pozitivnimi spodbudami in večjo prožnostjo pri možnostih upokojevanja, ki odražajo raznolikost poklicnih poti, ter visoka udeležba žensk in moških na trgu dela ključnega pomena za ohranjanje ustreznih in vzdržnih pokojnin v družbi dolgoživosti;

11. POZDRAVLJA dejstvo, da je v poročilu o ustreznosti pokojnin poudarek namenjen razlikam med spoloma v starosti; POZIVA Odbor za socialno zaščito in Komisijo, naj v prihodnjih poročilih to analizo nadalje izvajata in razvijata; IZPOSTAVLJA pomen zanesljivih in posodobljenih kazalnikov za spremljanje razlik med spoloma pri pokojninskih prejemkih in pokojninskem zavarovanju, kot je bilo poudarjeno na bruseljski konferenci na visoki ravni o razlikah v pokojninah med spoloma in njihovi ustreznosti¹;
12. OPOZARJA na pomen v prihodnost usmerjene analize ustreznosti pokojnin in dohodkov v starosti, vključno z distribucijskimi vidiki; POZIVA Komisijo in države članice, naj razvijajo in uporabljajo orodja za modeliranje, da bi olajšale projekcije prihodnje ustreznosti in ocenile učinek reform;
13. POUDARJA, da bi bilo treba pokojnine obravnavati v povezavi z drugimi področji politike, ki si prizadevajo podpirati življenjski standard v starosti, zlasti dolgotrajno oskrbo; POZDRAVLJA dejstvo, da je bila v poročilo o ustreznosti pokojnin vključena interakcija med pokojninami in storitvami dolgotrajne oskrbe;
14. POZIVA Odbor za socialno zaščito in Komisijo, naj nadaljujeta delo v zvezi z ustreznostjo pokojnin in dolgotrajne oskrbe ter o tem poročata v letu 2027.

¹ [Poročilo konference na visoki ravni o razlikah v pokojninah med spoloma in njihovi ustreznosti, 8. februar 2024, Bruselj.](#)